

Socialdepartementet

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm**Uppdrag att genomföra en samlad uppföljning av statliga och kommunala myndigheters arbete med att tillgängliggöra handlingar för vidareutnyttjande****Regeringens beslut**

Statskontoret får i uppdrag att göra en samlad uppföljning av statliga och kommunala myndigheters arbete med att tillgängliggöra handlingar för vidareutnyttjande.

Utgångspunkterna för uppföljningen ska vara lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (PSI-lagen), samt genomförandet av det direktiv som ändrar Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet).

Statskontoret ska inhämta uppgifter från de myndigheter som verket bedömer är berörda. Statskontoret ska söka samverkan med kommuner, landsting och organisationer i den utsträckning som verket bedömer att det behövs.

Statskontoret ska redovisa en nulägesbeskrivning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 3 oktober 2015 och slutredovisa utvärderingen senast den 19 januari 2018. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

I den förvaltningspolitiska propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) framhåller regeringen att en stor del av den information som finns hos kommunala och statliga myndigheter utgör en samhällsgemensam resurs av stort värde för medborgarna, företagen och det civila samhället. Regeringen anser att det ska vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att tillgodogöra sig värdet av denna informationssamling.

Regeringen anser vidare att myndigheterna aktivt bör sträva efter att möjliggöra ett effektivt vidareutnyttjande av offentlig information för att underlätta framväxten av en informationsmarknad och för att bidra till att stärka människors självstyre och utövande av medborgerliga rättigheter. Myndigheterna bör mer aktivt verka för att deras information ska kunna vidareutnyttjas av aktörer utanför förvaltningen. Information bör i så stor utsträckning som möjligt göras tillgänglig i elektronisk form och i standardiserade format för att ge bästa förutsättningar för vidareutnyttjande (prop. 2009/10:175 s. 130–132).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet) har genomförts i svensk rätt genom lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (PSI-lagen).

Den 26 juni 2013 beslutades Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/37/EU om ändring av direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (ändringsdirektivet). Ändringarna ska vara genomförda i juli 2015. Enligt artikel 13 ska kommissionen senast 2018 se över tillämpningen av direktivet. Enligt samma bestämmelse ska medlemsstaterna vart tredje år lämna en rapport till kommissionen om tillgången till information från den offentliga sektorn för vidareutnyttjande, om villkoren för tillgängliggörande av denna information och om rutinerna för överprövning.

En särskild utredare gavs i februari 2013 i uppdrag att ge förslag på hur ändringarna i direktivet bör genomföras i svensk rätt samt på andra åtgärder för att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande. Utredaren har lämnat betänkandet Ett steg vidare (SOU 2014:10). Utredaren föreslår att utvecklingen i myndigheterna följs upp dels för att förse regeringen med beslutsunderlag, dels för att ge underlag till den rapport som ska lämnas till EU-kommissionen.

Myndigheternas arbete följs i dag huvudsakligen upp inom ramen för den löpande myndighetsstyrningen. Åren 2012–2014 har ett antal myndigheter i sina regleringsbrev givits i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att anpassa verksamheten till kraven i PSI-lagen och att beskriva möjliga åtgärder för att öka tillgängligheten till myndighetens information. Sådana uppdrag har regeringen gett till Bolagsverket, Boverket, Brottsförebyggande rådet, E-hälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Lantmäteriet, Läkemedelsverket, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Patent- och registreringsverket, Riksantikvarieämbetet, Sjöfartsverket, Skatteverket, Socialstyrelsen, Statistiska centralbyrån, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Trafikverket och Transportstyrelsen.

E-delegationen (S 2009:01, dir. 2009:19, 2010:32, 2013:40, 2013:116) har i uppdrag att främja och samordna myndigheternas arbete med att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande av handlingar (dir. 2010:32). Inom ramen för detta uppdrag har delegationen gjort en uppföljning av de statliga myndigheternas arbete med öppna data (Uppföljning av myndigheternas arbete med e-förvaltning och e-tjänster, E-delegationen 2013).

Statskontoret har på regeringens uppdrag gjort en särskild kartläggning av förekomsten av exklusiva rätter, som är särskilt reglerade i PSI-direktivet (Statskontoret 2010:21).

Skälen för regeringens beslut

För att kunna styra myndigheterna och vidta andra åtgärder i syfte att förbättra förutsättningarna för vidareutnyttjande behöver regeringen underlag som visar utvecklingen och effekterna av olika insatser. Dessutom ställer det ändringsdirektivet krav på att medlemsstaterna vart tredje år ska rapportera om utvecklingen till EU-kommissionen (art. 13). Därför krävs det uppföljning av myndigheternas aktiviteter och utvärdering av effekterna. Det är enligt regeringens bedömning lämpligt att samordna uppföljningen till EU-kommissionen med den som regeringen behöver för sin styrning.

Som framhålls i betänkandet Ett steg vidare (SOU 2014:10) finns en risk att utvecklingstakten varierar mellan olika kommuner. Samtidigt har regeringen ett ansvar för PSI-direktivets genomförande i både statlig och kommunal förvaltning. Kommunsektorn bör därför ingå i uppföljningen.

För att underlätta bedömningen av utvecklingen och effekterna av olika åtgärder behöver regeringen ha en samlad bild av nuläget. En nulägesbeskrivning bör genomföras innan PSI-direktivet ska vara genomfört i lagstiftningen, det vill säga före juli månad 2015.

Syftet med uppföljningen är dels att ge underlag för regeringens bedömning av vilka ytterligare insatser som behövs för att genomföra politiken, dels att ge underlag till Sveriges återrapporering till EU-kommissionen inför utvärderingen av PSI-direktivet.

På regeringens vägnar

Stefan Attefall

Gustaf Johnssén

Kopia till
Socialdepartementet/ESA